

LA MEMÒRIA ANTIFRANQUISTA

Per a ell, el PSUC era més que una ideologia que donava sentit a la seva vida, era la seva família i univers afectiu

ANDREU MAYAYO, Historiador

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 18.11.07

El 3 d'octubre passat m'acomiadava amb una abraçada de Gregorio López Raimundo a la porta del Parlament de Catalunya. Tot i que estava moix, no es va voler perdre l'homenatge pòstum que el Parlament tributava al seu company de fatigues Antoni Gutiérrez Díaz. Mesos enrere havia llegit amb veu ferma uns folis a l'acte Estimat Guti, organitzat per ICV. López Raimundo (sempre s'hi ha d'afegir el segon cognom) va explicar com al començament de la seva segona clandestinitat, l'any 1962, l'havien acollit a casa seva els pares del Guti. A les nits, durant mesos, el dirigent comunista es va sumar a la tasca nocturna d'ensobrar fulles d'afaitar, que la parella de jubilats feia per complementar la pensió.

Per a aquest aragonès catalanitzat pel Barça, que va exercir de sastre a la Catalunya autònoma i republicana i que va recollir el testimoni polític del seu germà Antonio, un dirigent de la UGT mort al començament de la guerra civil, el PSUC era més que un partit o una ideologia que donava sentit a la seva vida, era la seva família i el seu univers afectiu. Camarades, diria ell, destrossats per la guerra i la repressió, que no es deixaven doblegar, amb un sentiment de solidaritat impressionant i d'una generositat extraordinària.

Sempre els va tenir molt presents i ens ha llegat una sèrie de notes necrològiques impagables. El 1980 va impulsar l'Homenatge als militants del PSUC que van donar la vida per la llibertat, que es va celebrar el 24 de maig al Palau de Congressos de Barcelona, i la col·locació d'una làpida al cementiri de Besalú en record dels guerrillers Joan Panyella, Ángel Moreno i Ramon Solsona, que van morir a mans de la Guàrdia Civil l'any 1953.

En el seu últim llibre, titulat Para la historia del PSUC (Península, 2006), hi ha una postdata commovedora. Com als crèdits de les pel·lícules, apareixen una sèrie de noms als quals no havia fet referència en els seus escrits: "Militants que van córrer molts riscos i van dedicar els seus millors esforços durant anys a recuperar, enfortir i desenvolupar el PSUC". Demana disculpes als que ha oblidat, i als que encara viuen, "els envio una abraçada ben forta".

LA VIDA DE Gregorio López Raimundo no té res d'envejable, encara que ens mereixi respecte, admiració i gratitud. Dels 40 anys que hi ha entre el cop d'Estat militar del juliol del 1936 i la seva legalització l'octubre del 1976, tres els passa combatent per la República, catorze a l'exili, tres a la presó i la meitat en la lluita clandestina.

Es reconeixia com un home amb sort, que va aconseguir el rècord de supervivència clandestina entre el 1947 i el 1951 mentre que la resta de dirigents comunistes espanyols enviats des de l'exterior anaven caient com mosques. Així mateix, la solidaritat internacional el va salvar de l'escamot d'afusellament i Franco va optar el 1954 per expulsar-lo del país.

A principis dels 70 va tornar clandestinament per dirigir el partit des de l'interior i es va convertir en la llegenda viva de la resistència antifranquista. No tenia la lucidesa política de Santiago Carrillo, del qual va ser fidel escuder, però sabia escoltar com ningú i prendre nota. Fa anys el vaig definir com "el Dumbo del comunisme català". Li va agradar el símil. Amb la pèrdua auditiva, acostumava a seguir les reunions del comitè central amb la mà oberta darrere l'orella, a vegades amb les dues. Almenys a algú li importava el que deies.

SENSE VOLER-HO, es va convertir en un mite vivent immortalitzat en un poema de Rafael Alberti ("Pero se olvidan que el mar/ no es esa ola que acaba/ sino la que va a empezar"), en una cançó de Raimon ("T'he conegut sempre igual com ara"), en un pòster electoral de cara afable i somriure de Gioconda amb llegenda de disseny italià (Venim de lluny i anem encara més lluny). La seva llarga vida li va permetre acumular tota mena de reconeixements i honors, des del seu Tauste natal a la medalla d'or de la Generalitat, passant pel doctorat honoris causa que li va atorgar la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC).

La desaparició de Gregorio López Raimundo coincideix amb l'aprovació pel Parlament de la llei de creació del memorial democràtic. Finalment ja pot descansar en pau al panteó dels pares de la pàtria. Catalunya ha decidit rescabalar des del punt de vista moral les víctimes de la repressió franquista i preservar en la memòria col·lectiva i l'espai públic els valors democràtics.